

פרשת וארא תשפ"ג – איך משיגים יציבות ושליטה בחיים?

1. שמות ו: וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני י-ה-ו-ה: וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא-ל ש-די ושמי י-ה-ו-ה לא נודעתי להם: וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגריהם: וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי: לכן אמר לבני ישראל אני י-ה-ו-ה והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים... וידעתם כי אני י-ה-ו-ה אלקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים - רש"י: 'וארא אל האבות בא-ל ש-די' – הבטחות הבטחות ובכולן אמרתי להם 'אני אל שדי' (בראשית יז, א: 'אני אל ש-די, אתהלך לפני והיה תמים ואתנה בריתי ביני ובינך', ושם לה, יא: 'אני אל ש-די, פרה ורבה, גוי וקהל גוים יהיה ממך'). [ואולם] 'ושמי ה' לא נודעתי להם' – לא נודעתי – לא ניכרתי להם במידה אמיתית שלי שעליה נקרא שמי ה' [ולכן לא קיימתי דברי. אבל אני] נאמן לאמת דבריי, שהרי הבטחות ולא קיימתי [ולכן אתגלה בשם ה'].

אור החיים: 'וידבר אלקים אני ה' - צריך לדעת מה דיבר 'אלוקים'?

שמות א-ב: ותיראן המילדת את הא-להים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיינן את הילדים... וייטב אל-הים למילדת וירב העם ויעצמו מאד: ויהי כי יראו המילדת את האל-הים ויעש להם בתים. **מפרשת הסנה:** וירא מלאך י-ה-ו-ה אליו בלבת אש מתוך הסנה... וירא י-ה-ו-ה כי סר לראות... ויאמר י-ה-ו-ה ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים [וכך עשרות פעמים עד סוף פרשת בא ויצי"מ]. **בראשית א:** בראשית ברא אל-הים את השמים ואת הארץ: והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אל-הים מרחפת על פני המים: ויאמר אל-הים יהי אור ויהי אור... **בראשית ב:** וייצר י-ה-ו-ה אל-הים את האדם... ויטע י-ה-ו-ה אל-הים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר... ויצו י-ה-ו-ה אל-הים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל: ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

מלכים א יח, לח: ותפל אש ה' ותאכל את העלה ואת העצים ואת האבנים ואת העפר ואת המים אשר בתעלה לחכה: וירא כל העם ויפלו על פניהם ויאמרו י-ה-ו-ה הוא האל-הים, י-ה-ו-ה הוא האל-הים. **דברים ד, לט:** וידעת היום והשבת אל לבבך כי י-ה-ו-ה הוא האל-הים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד – זוהר רעיא מהימנא המצווה הרביעית: לידע שהו' הוא האלוקים... ולהכליל את שם אלוקים בשם הו', לדעת שהם אחד ואין פירוד.

2. שמות רבה ג, ו: 'ואמרו לי מה שמו מה אומר עליהם' - אמר הקב"ה למשה: שמי אתה מבקש לידע? **לפי מעשי אני נקרא:** פעמים שאני נקרא ב'אל שדי', ב'צבאות', ב'אלוקים', ב'ה', כשאני דן את הבריות אני נקרא 'אלוקים', וכשאני עושה מלחמה ברשעים אני נקרא 'צבאות'... וכשאני מרחם על עולמי אני נקרא 'ה' שאין ה' אלא מדת רחמים.

חגיגה יב, א: בשעה שברא הקב"ה את העולם, היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי [שמתפשטות עד בלי דין], עד שגער בו הקב"ה והעמידו... והיינו דאמר ריש לקיש: מאי דכתיב 'אני א-ל ש-די'? אני הוא שאמרתי לעולם די.

מאמר וידעת היום תרנ"ז: מובא בזוהר ש'הו' ואלוקים כולה חד', והיינו שכל ההעלם הוא רק לגבי הנבראים שאינם רואים הגילוי דאור אין סוף ברוך הוא, אבל לגבי האור אין שום העלם... והוא מה ששם הו' נמשך ומאיר בכל עולם להוותו ולהחיותו. וזהו החיות מה שכל נברא ונברא מרגיש שהוא חי, שהחיות שבו הוא שם הו' שנמשך בצורה מצומצמת על ידי שם אלוקים.

3. ליקוטי שיחות טז/14: היאור היה המקור לפרנסת המצרים, שכן בארץ מצרים לא יורדים גשמים וצמיחת התבואה והפירות קשורה עם עליית היאור שמשקה את השדות. ומכאן נוצר מקום לחשוב שהפרנסה וקיומה של מצרים אינו בא מהקב"ה ח"ו, שכן בעוד שבארץ ישראל הכול 'תולים עיניהם כלפי מעלה' וחיים בהרגשה שההצלחה תלויה בקב"ה, כשהנילוס עולה ומשקה באופן טבעי וקבוע, לא ניכרת התלות בקב"ה ולכן הפך היאור לעבודה זרה של מצרים. וזאת הייתה התכלית בגזירת פרעה 'היאורה תשליכוהו', שפרעה רצה לזרוק ולהטביע את עם ישראל בתוך החשיבה המצרית.

היום יום ד מנחם אב: ביגיעה הגדולה ביותר אי אפשר להשיג סנט אחד יותר ממה שהקציב ה' יתברך. צריך לעשות כמה שנחוץ, אבל חייבים לזכור, שכל העבודה הוא לא יותר מטפל, העיקר הוא הברכה של השם-יתברך, ואת הברכה מרוויחים כשמתנהגים ביראת שמים: תפילה בציבור, שמירת שבת בהידור, כשרות בהשגחה טובה וחינוך הבנים אצל מלמדים יראי שמים.